

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1961 ч.
ЯНВАРЬ
17
ВТОРНИК

№ 14 (4804).

Өптөө 2 кап.

Азия болгаш Африка чурттарынын херэеженнеринин конференциязынга Н. С. Хрущев байыр чедирген

МОСКВА. (СЭТА). Азия болгаш Африка чурттарынын херэеженнеринин Кайра чылган бириг конференциязынга СССР-нин Министрлер Чөвүленини Даргазы Н. С. Хрущев байырыг чагаа чоруткан. Байырыг чагаада чугаалап турары бола: силерниг конференциялар хайнышынын болгаш аас-кежиктиг уеде болуп эртин турар-дыр. Херэеженнеринин кул болуп, кадыг-догун, эрге-медел чок болгаш чедимес байдалга турганы дууну калак колонналды кара бажынын караныг бүүдүлүк ханалары буступ дүжүп турар.

Колония чурттарга болгаш улустарга хамдарышпас чорукту тыпсыр дугайында КНО-нун Кол Ассамблеясынын чокта чаа хүлээп алган Декларациязы бүгү-ле депшигелер кичи төрөтөгенини улуг тындалган болур деп Н. С. Хрущев демделген. Ынчалза-даа амыг уеде Алжирде, Конгода, Лаоста, Кариб далайын деңизинде болуп турар үнүлөр колонизаторлар чепсэн салбаан дээрин бейдиктап турар-дыр деп ол айткан.

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязынын Төп Комитединиң Пленумунуң дугайында ИНФОРМАСТЫГ ДЫҢНАДЫГ

1961 чылдың январь 14-те СЭКП Төп Комитединиң Пленуму хүн чурумунуң ийги айтырыын — 1960 чылда чер болгаш мал ажылынын продуктуларын бүдүрер база күрүнеге садар талазы-биле күрүне планынын болгаш социалистиг хүлээлгелериниң күүселдениниң дугайында база көдээ ажыл-агыйны улам ынай хөгжүдөр талазы-биле хемчеглерниң дугайын чугаалажып көөрүн үргүлчүлээп.

мик, ССРЭ-ниң Эртемнер Академиязынын генетика институтунун директору), А. Шахабаев (Мурнуу-Казахстан областын «Чимкурган» совхозунун хойжузу), П. Е. Шелест (Украинанын КП Киев обкомунун секретары), Х. И. Изаков (Таганрогтун комбайн заводунун ГСКБ-нун конструктору), Н. Ф. Игнатов (СЭКП Орөл обкомунун секретары), Т. С. Мальцев (Курган областын «Ильичиниң чагылары» колхозтун хову ажылдакчызы), З. Н. Глухов (Украинанын КП Сталино областын Марьинск райкомунун секретары), А. П. Бартулис

(Латви ССР-ниң «Катенекс» совхозтун хаван ажаакчызы), З. Н. Нуриев (СЭКП Башкир обкомунун секретары), Б. Кибанбаев (Чөөн-Казахстан областын Ленин аттыг колхозунун даргазы), Т. Ахунова (Ташкент областын Киров аттыг колхозунун бригадир, хөөн ажаар машинанын механик-чолбаачызы), Т. К. Марьбахов (СЭКП Кабардин-Балкар обкомунун секретары).

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязынын Төп Комитединиң Пленуму Эш Т. УЛЬДЖАБАЕВТИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның амыг Пленумунга белеткелиң уезинде кончут чугула документтер-биле — көдээ ажыл-агый айтырылдарынын дугайында эш Н. С. Хрущевтин ТК Президиумунга чагаазы-биле болгаш бо Пленумга оон чугаалаар чугаазынын теистери-биле бистин партиязыс чепселген турган деп эш Ульджабаев чугаалаан. Көдээ бистин бүгү-ле ажылдарымыз улам ынай шийирлир-биле өнжидеринче, ам-даа илереттинмей чыдар улуг куралдарымыз тыварынга болгаш ажыл-агый кийреринге кандыг чугула түнөөлөрдү кылдырып чугулазын республиканың партия организациязы билшп турар деп ол чугаалаан.

Эш Я. Н. ЗАРОБЯННЫҢ илеткели

Армениянын Компартиязынын ТК-зынын бириг секретары эш Я. Н. Заробян илтиге үнүп келген. Н. С. Хрущев. Грузияда болгаш Казахстанда ышкан силерде хой бооп чиринге база ынак дээр ийик бе? Я. Н. Заробян. Амдында ол айтырыгта хажуулайын турар бис. Н. С. Хрущев. А шийтөөн этке ынак силер бе? Я. Н. Заробян. Амдында ол дугайын чугаалаары ам-даа эрте болур дүгүн ийик, бо уеде шийтөөн эпти чирейин турар чүве. Н. С. Хрущев. Шийтөөн эпти бо уеде чирейин турар-дыр, а хойларынын өтөрдүн өзеп каалар болза, каажан шийтөөн эпт чире те чедип келирге, шийтөөн эпт тымылбайн баар эвес бе?

Эш И. Г. КЭБИНИҢ илеткели

Пленумга башкыларынга болгаш хөгжүдөрүнге амыктыг деп санап турар хойбуларын республикалар боттары ахылдап кылган, чыгуруп алдынар. (Адыш часнаашымын). Б. Овезов. Эки-дир, бис база ынак чурттуу бис. Туркменистаннын колхозтарынын өнөөкүлүк бажылар, колхозчуларын материалдыг чагай байлаан биле бөлүк дугайын илеткеде тындалган турар. Сылгу эрт чылдын дүгүнүндө колхозтарын амыг ардагаларым барик ийи катар өскөн. Бар эвес 1953 чылда колхозтар үлөшпес фондуге 206 миллион рубль шалгынган болза, 1959 чылда ол шалгынганга 475 миллион рубль болган, өнч бештин бир кезин колхозтар аралык фондугуларын тургузарыгча угландырган.

Илеткели оон соонда, Тажикистанга көдээ ажыл-агый чылмын кол түнөөлөрдүн дыннаган. Эртен чыл агаар-бойдустан байдалы-биле хөөнчирге турбаан берге болган болза-даа, хөөн белеткөөрүнүн планын республика күүсеткен. Ортумаа-биле гектар бүрүзүндө 27 центнер «аз алын» алдырган. Ындыг түнөөлө чедип алырга агротехниканын депшигелер аргаларын калбаа-биле ажылаан, хөөнни өлүртүп тыштарынын төрөлчүк-улаачык аргазы республикага шийтирилгү ужурудуз болган. Трактор-лову бригадалары болгаш комплекслик механизация бригадалары анаа улуг ачы-хавыялыг болган. Ажылды организаастаарынын ол хевирин бодун бүрү-нү-биле шымыктырган болгаш хөөн ажылында ол кол чүүл болу берген.

Я. Н. Заробян. Чөгү-на ол дугайын чугаалаар болбай-лы мен. Н. С. Хрущев. Че, силерин анык, чаа үнүверин дыннаалы харын. Армениянын Компартиязынын Төп Комитетин болгаш Министрлер Чөвүлени Пленумга белеткөөрүн, көдээ ажыл-агый талазы-биле боттарынын ажылын шүтүмчүлөк сүзү-биле анализтеп көргөн деп эш Заробян чугаалаан. Республиканын чыгар сөзүлчүлөрү болгаш хөөнчирлерин сөзүгө эе болуп шылаанар — боттарынын хүлээлгелерин: чыгар сөзүлчүлөрүнүн талазы-биле 106 хуу, хөөн чыгарын бүтүрер талазы-биле — 106,2 хуу күтүскенер. Бо культу-раларынын талазы-биле 1965 чылда күрүтүп бүүдүлгө денелени эртен чылын чедип алган бис.

Б. Овезов. Сонгу талазынга ирет болгаш чыгыс совет сооттарына хөөн таарым, анаа хөөнни чыгар дараалыг сооттары таарымас.

Хөөн шөлдеринден чыг хөөнни сава чокка шуут хөөв заводынын чедирер төлөдө, чыг хөөнни белеткөөрүнүн системанын үндөзүн биле эскерттеринин айтырымын үстүдө чүүдөдери холбаштыр илеткели тургускан, ол сорулга-биле колхозтарга болгаш совхозтарга хөөнни арыглап, кургандырып бүүдүрүлгө баазаларын тургузар.

Эш Ульджабаев бодунуң илеткелиниң түнөөлөдө, Иурек ГЭС-ти турары-биле холбашкан айтырымын чугаалаан. Ол гидроэлектростанцияны тудар чорук хөөн ажылын хөгжүдөр талазы-биле чүгө Тажикистанга эвес, харын база Ортааки Азияның өске-даа республикаларынын мурнунга чаа чаданы ажыдар, ол болза чүгө электроэнергияны көвүдөлдүр эвес, харын база сугтагыралдыг черин улам ынай хөйү-биле калбарты-дыр деп ол чугаалаан. Оон түнөөлөдө чүгө Тажикистан хөөн бүдүрерин 1 миллион тонна чедир, эпт бүдүрерин 2,3 каттап көвүдөлдүр, сүтүүн — 2,5 каттап чимистер болгаш винограды — 9 каттап көвүдөлдүр болгаш ногааларын, ристи чаа өскөлөрү-даа бүдүрерин база көвүдөлдүр арганы алыр.

Эш И. Г. КЭБИНИҢ илеткели

СЭКП-ниң ХИ съездининиң шийтирилген Совет Эстониянын ажылы чоннары дайынчы программа кылдырып чыгарып калган болгаш чедип чыгарып дайынчыны үстүрүп болган көдээ ажыл-агый талазы-биле-даа хуула бертиге күтүскөн деп легионист калыптарын, Көдөзүн амыг-ишчилер, ынактыг эпт бүдүрерин талазы-биле чедип чыгдыр төнчүлүкчү чедип алары күрүтүп денделди 1962 чылда-ла күтүскөн деп, тогаргайларга эпт бүдүрер талазы-биле чедип чыгдыр планым дөрт чыл иштинде күтүскөн деп шийтирилгенер деп эш Кэбин чугаалаан.

Күрүнеге өлт, дүк, чургалар, каракул хураган шештери, торгу ковонолары садарынын талазы-биле социалистиг хүлээлгелерин, а ол ышкан сүт белеткөөрүнүн планын республика күүсеткен дөзүн илеткели оон ынай дыннаган. Планнап турганында күрүнеге эпти 30 хуу, сүтү — бүдүн чыгык катал, чургалары — 1,4 каттап хөйүн саткан. Мал ажылынын продуктуларын бү-

Эш Б. ОВЕЗОВТУҢ илеткели

Эш Овезов илеткелиниң эгезинге ам болуп турар Пленумга үнүктүрүп белеткелиң уезинде туркмен улус Кара-Кум каналдын ийги ээлтөөннү тудуун хуураа бетинде дооскан, кайгамчыктыг күн-ажыкты тынделени чедип алганын дыннаган. Аму-Дарьянын сугарыны Телженниң үнүштүг, сугулу эргитүүнү эки хөрүзүлүг черлеринде чедирген, каналдык ишти узуу оон 1959 чылда ажылдап дүжүзүг бириг өлчөө-биле кады ам 540 километр болуп турар.

И. Г. Кэбин. Бис Силерниң санындырны барымдалаан, бо улаа нышмыкта мындыг дүжүлгүлери чорудар бис.

Тажик улус, пролетарыг интернационализмниң сузунга кижиздирген республиканын партия организациязы ТК-ның Пленумунуң салган сорулгаларын чедимкинин күүсүлөр дээш бүгү чүүдөдери кыдыр дөзүн партиянын Төп Комитединиң Пленумунга эш Ульджабаев бүүрөткен.

Эртен чылын хөөн ажылында амжалдарын агротехникалык болгаш механизациялык өнжидер талазы-биле элден хемчеглерин боттадырган. Хөөнни барык бүгү тармактарын механизир-биле ийи улаанышкынарга ажалдап кылган. Комплекслик механизациянын

Чер кастыгар, план кылдырыгга амыктыг болгаш хөөн ажал алыр машиналары, а ол ышкан ам-даа чедипшери турар хоран-жимпалдарын кылды үнүктүрүн көвүдөлдү дугайында айтырымын эш Овезов тургускан.

СЭКП Төп Комитединиң Пленуму январь 13-те Москвага ажылын үргүлчүлөө. Хүн айтырымынын ийги айтырымы — 1960 чылда чер болгаш мал ажылынын продуктуларын бүдүрер база күрүнеге садар талазы-биле күрүне планынын болгаш социалистиг хүлээлгелерини күүсөлдө-

Эртен чылын хөөн ажылында амжалдарын агротехникалык болгаш механизациялык өнжидер талазы-биле элден хемчеглерин боттадырган. Хөөнни барык бүгү тармактарын механизир-биле ийи улаанышкынарга ажалдап кылган. Комплекслик механизациянын

Н. С. Хрущев. Бир дүжүлгүлери чедип, эртеннен ол бе?

Н. С. Хрущев. Белорусияны база чедип, эртеннен ол ышканга, мындыг бе, ам Мазуров? Мазуров чүве мындай-дыр. К. Т. Мазуров. Ийе. Н. С. Хрущев. Кандыг-да бол билди. Бо дөзүг эки күрүтүп-дүр. Оон амыг-биле колхозтар болгаш совхозтар 1959 чылдынкында сиңирлесту ийи катар хөйү белеткөөн деп эш Кэбин чугаалаан. Республиканын

